

ศิลปากร

นิตยสารรายสัปดาห์ของกรมศิลปากร

ปีที่ ๑๕

เล่ม ๑

พฤษภาคม

พ.ศ. ๒๕๑๔

สารบัญ

ปีที่ ๑๕ เล่ม ๑

พฤษภาคม

๒๕๑๔

๑. สารบัญเล่มนี้ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ และสมเด็จพระนางเจ้าฯ หน้า ๑
๒. พระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕
พระราชทานให้แก่หม่อมเจ้าปฤษฎางค์ ราชทูตพิเศษ พุทธศักราช ๒๔๒๔
... .. กองจดหมายเหตุแห่งชาติ ,, ๒๖
๓. ศาสนาพราหมณ์ในอาณาจักรขอม
... .. ศาสตราจารย์ หม่อมเจ้า สุภัททศิต ศิริกุล ทรงเรียบเรียง ,, ๔๕
๔. ข้อความเพิ่มเติมเกี่ยวกับแผ่นดินจีน... .. นายแพทย์ สุก แสงวิเชียร ,, ๖๐
๕. พลเรือเอก พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์
... .. รัชนี้ รัตนะพร ,, ๗๖
๖. คำอ่านศิลาจารึก อักษรขอม ภาษาไทย สมัยกรุงธนบุรี
ได้มาจากวัดสมุหนิมิต ตำบลพุมเรียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี
... .. ประสาร บุญประคอง ,, ๘๖
๗. งานดนตรีกรรม ปีที่ ๑๐ พ.ศ. ๒๕๑๔ ของกรมศิลปากร ,, ๙๓
๘. กรมศิลปากร ,, ๑๐๗
๙. บรรณาธิการ ,, ๑๑๕

SILPĀKON

Vol. 15

May, 1971

No. 1

CONTENTS

1. "San Somdet" (Letters Between Their Late Royal Highnesses Prince Naris and Prince Damrong)	Page 1
2. Royal Instructions of King Chulalongkorn to M.C. Prisdang, His Special Attaché, B.E. 2424 by National Archives Division, Department of Fine Arts	„ 26
3. Brahminism in Khom Kingdom Translated and Compiled by Professor M.C. Subhadradis Diskul	„ 45
4. More About the Siamese Twins, Eng and Chang Professor Sud Sangwichian M.D.	„ 60
5. Admiral, Prince Chumporn Khet Udomsakdi Rachanee Ratanaporn	„ 76
6. Reading and Explanation of Thai Inscription in Khom Characters, Dhonburi Period, from Wat Samuhanimitr, Tambon Phumriang, Amphoe Chaiya, Changwat Surat Dhani by Prasarn Boonprakong	„ 86
7. The 10th Year of Music Festival of the Department of Fine Arts, B.E. 2514	„ 93
8. Department of Fine Arts	„ 107
9. Editorial Notes	„ 119

คำอ่านศิลาจารึก

อักษรขอม ภาษาไทย สมัยกรุงธนบุรี

ศิลาจารึกหลักนี้ เดิมอยู่ที่วัดจำปา ต.ทุ่ง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี นายเอื่อน สุรทิน ปลัดอำเภอไชยา ได้นำศิลาจารึกหลักนี้ไปไว้วัดสมุหนิมิต ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี นายวิกเตอร์ เกเนดี้ ได้ถ่ายภาพและอัดสำเนาศิลาจารึก มาให้กองโบราณคดี เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๒ ได้ส่งไปให้เจ้าหน้าที่หอสมุดแห่งชาติอ่าน ก็ยังไม่ได้รับความตลอด เมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๑๔ ผู้อำนวยการกองหอสมุดแห่งชาติ พระนคร พร้อมทั้งคณะได้เดินทางไปราชการ ภาคใต้ได้ส่งเจ้าหน้าที่ไปทำการอัดสำเนาศิลาจารึกหลักนี้อีกครั้ง จึงได้อ่านมาตีพิมพ์ในหนังสือเล่มนี้

ปัจจุบันอยู่ที่วัดสมุหนิมิต ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี

เนื้อวัตถุที่จารึกเป็นหินทราย สีแดง

วัดส่วนกว้าง ๓๖ ซม. ส่วนสูง ๗๙ ซม. ส่วนหนา ๑๑ ซม.

นายประสาร บุญประครอง อ่าน

ด้านที่ ๑

คำจารึก

คำอ่านปัจจุบัน

๑. ศุภมัสตฺตพฺพุทฺธิเจ้า	ศุภมัสตฺต พะพุทฺธิเจ้า
๒. นิพฺพานแลวพระพุทฺธสกุรวาทไท ๒๓๑๙	นิพพานแล้ว พระพุทฺธศักราชได้ ๒๓๑๙
พรวสา	พระวัสสา
๓. ณ วัน ๖ + ๙ ค่ำปีโวกฮฺฐสก อาจนวนต์	ณ วัน ๖ + ๙ ค่ำ (๑) ปีวอกฮฺฐสก อาจารย์วัด
๑๐	๑๐
จำปาแลพระสังค	จำปาแลพระสงฆ์
๔. อนทฺบ ๑๐ พระอึงสามเนน ๑๑ อึงเข้ากัน	อันดับ ๑๐ พระองค์ สามเนน ๑๑ องค์เข้ากัน
เป็น ๒๒ สิกาบุนโรตเปน	เป็น ๒๒ สิกาบุนรอตเป็น
๕. อุปฺปกา (ร) คีตกันไปรบเอาสิลฺลา ณ เขา	อุปการะ คีตกันไปรบเอาศิลา ณ เขา
โผมาทำพระพุทฺธรูปสมาต ๒๑	โผมาทำพระพุทฺธรูปสมาธิ ๒๑

คำจารึก

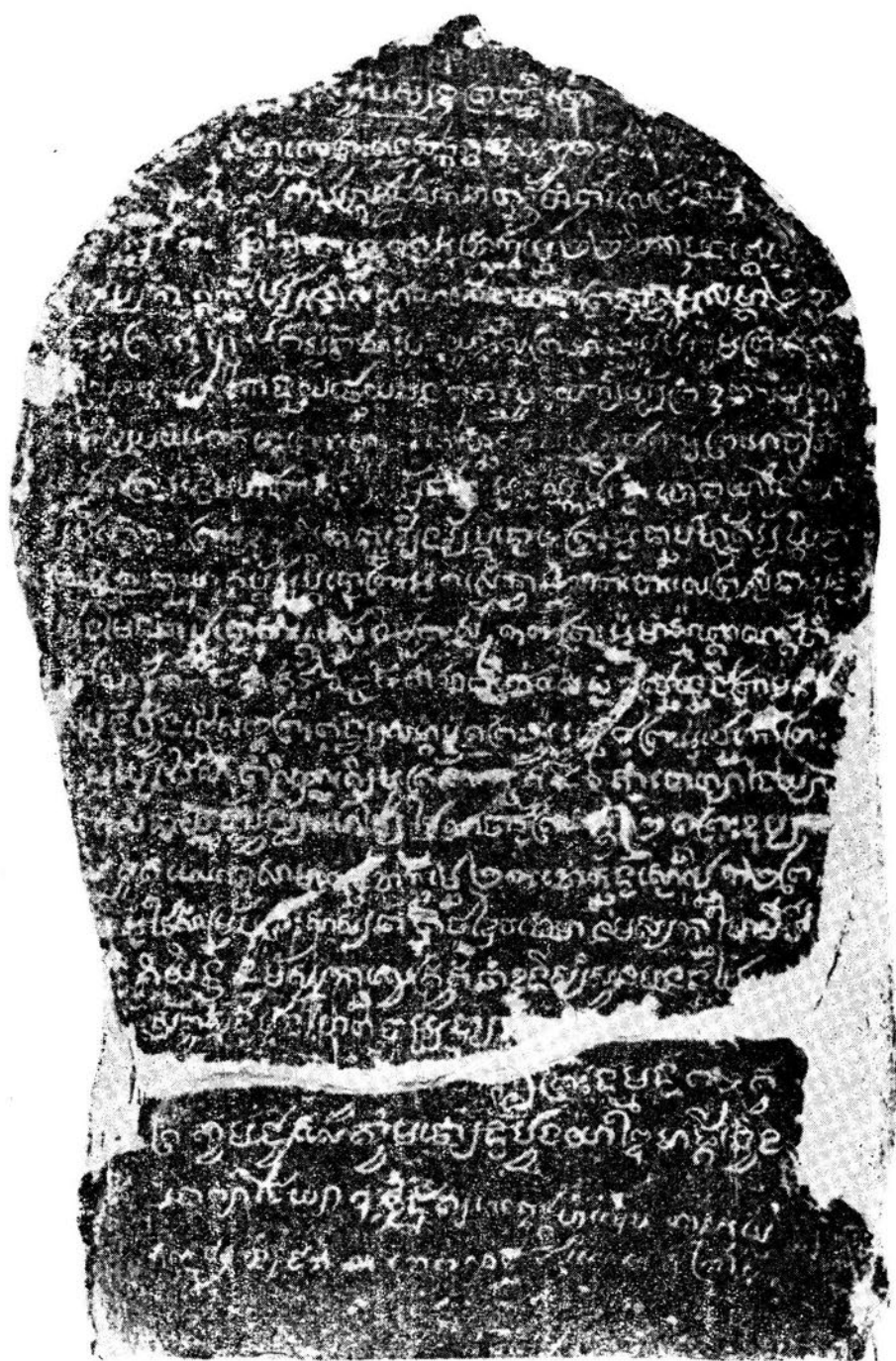
๖. พระองค์พระอรหันต์ ๙ พระองค์พระสารีบุตร
อยู่ทักษิณ พระอานนท์อยู่ประจิม พระโมค
๗. (กัลลา) นยูอุทอนพระโกทณัณเณยบุณ
พระควัมปติอยู่พายัพ พระอุบาลีอยู่หริ
๘. พระกัสสปอยู่อกเนย์ พระราหุลอยู่อีสาน
เข้ากันเป็น ๒๙ พระองค์ พระอาจารย์รัต
๙. นรบท้าพระองค์หนึ่ง มหาพราหมณ์วัดเวียงรับทำ
พระองค์หนึ่ง ลงรักปิดทอง เจ้าพระยาไชยา
๑๐. รับปิดทอง ๑๐ พระองค์ อุปาสิกา บ้านเวียง
รับปิดทอง ๔ พระองค์ ทานปลัดรับปิดทอง
๑๑. พระองค์ ๑ ทานยุกะบริบับปิดทองพระองค์ ๑
แล้วกวานข้าพเจ้าแลพระสงฆ์ทากทั้ง
๑๒. ปวงโมทนาปิดทองสำเร็จแล้วนิมนต์
พระสงฆ์ ๓๗ พระองค์ มาสมาคทา ณ วัดจำ
๑๕
๑๓. ปา ณ วัน ๑ + ๕ คำครันวัน ๖ + ๕
๕
คำข้าพเจ้าแลสงฆ์เถร เณรชีพรหมทา
๑๔. ยกทั้งปวงขึ้นเสทศพระพุทธรูปสมาธิองค์ ๑
พระอรหันต์ ๘ พระองค์ เปนเก้าพระ
๑๕. อังไปไฉน ณ ถ้าศิลาเทียบ ครัน ณ วัน
๗
๑ + ๖ คำเจ้าพระยาไชยา
๑๖. แลทากทั้งปวงรับแหไปไฉน ณ ถ้าวัง
พระ (โค) ๒๑ พระอุป
๑๗. กุศลเจ้าสามเณรเข้ากันเป็น ๒๓ เข้ากัน
ทั้งสองถ้าเป็น ๓๒ พระ
๑๘. อังไฉนสำหรับพระศาสนา ถ้าผู้ใดจะเข้ามา
นมัสสถานให้มีปี

คำอ่านปัจจุบัน

- พระองค์ พระอรหันต์ ๙^(๒) พระองค์ พระสารีบุตร
อยู่ทักษิณ พระอานนท์อยู่ประจิม พระโมค
กัลลันอยู่อุดร พระโกณฑัญญเถรอยู่บูรพา
พระควัมปติอยู่พายัพ พระอุบาลีอยู่หริ
พระกัสสปอยู่อกเนย์ พระราหุลอยู่อีสาน
เข้ากันเป็น ๒๙ พระองค์ พระอาจารย์รัต
นรบท้าพระองค์หนึ่ง มหาพราหมณ์วัดเวียงรับทำ
พระองค์หนึ่ง ลงรักปิดทอง เจ้าพระยาไชยา
รับปิดทอง ๑๐ พระองค์ อุปาสิกา บ้านเวียง
รับปิดทอง ๔ พระองค์ ทานปลัดรับปิดทอง
พระองค์ ๑ ทานยกกระบัตรรับปิดทองพระองค์ ๑
แล้ว กวานั้น ข้าพเจ้าแลพระสงฆ์ทากทั้ง
ปวง (อนุ) โมทนาปิดทองสำเร็จ แล้วนิมนต์
พระสงฆ์ ๓๗ พระองค์ มาสมาคทา ณ วัดจำ
๑๕
ปา ณ วัน ๑ + ๕ คำ^(๓) ครันวัน ๖ + ๕
๕
คำ^(๔) ข้าพเจ้าแลสงฆ์เถร เณรชีพรหมทา
ยกทั้งปวง เชิญเสด็จพระพุทธรูปสมาธิองค์ ๑
พระอรหันต์ ๘ พระองค์ เป็นเก้าพระ
องค์ไปไฉน ณ ถ้าศิลาเทียบ ครัน ณ วัน
๗
๑ + ๖ คำ^(๕) เจ้าพระยาไชยา
แลทากทั้งปวงรับแหไปไฉน ณ ถ้าวัง
พระโค ๒๑ พระอุป
กุศลเจ้าสามเณรเข้ากันเป็น ๒๓ เข้ากัน
ทั้งสองถ้าเป็น ๓๒ พระ
องค์ไว้สำหรับพระศาสนา ถ้าผู้ใดจะเข้ามา
นมัสการ ให้มีปี

คำจารึก	คำอ่านปัจจุบัน
๑๙. ตียินทีนัมสสถานแล้วตรวจนำอุทิสสสวน บุญนั้นไป (แก)	ตียินดี นมัสการแล้วตรวจนำอุทิสสวน บุญนั้นไปแก่
๒๐. สัพพัศตทั้งปวงไพพจน์ (ตุ) อุปปาย	สรรพสัตว์ทั้งปวง ให้พ้นจตุบายน
๒๑.	
(บา) ปพระทัมมทัง ๑๔ ทวั	บาปพระธรรมทั้ง ๑๔ ทวั
๒๒. คุริความชวเลความถ้อยทั้งปวงยาไทมมา ผิตเนื่อง	คือความชั่วเลความถ้อยทั้งปวงอย่าได้มา ผิตเนื่อง(๖)
๒๓.* เจาพะยาไชยาอุทิสฎวาย.....	เจ้าพระยาไชยาอุทิสถวาย.....
.....	
๒๔.	
.....	

* จารึกบรรทัดที่ ๒๓ อ่านได้ครึ่งบรรทัด นอกนั้นพิจารณาแล้วจับความอะไรไม่ได้ ส่วนบรรทัดที่ ๒๔ ได้พิจารณาแล้ว
ไม่ได้ความเช่นเดียวกัน เพราะอักษรลบเลือนและหวัดจนจับเป็นอักษรตัวใดตัวหนึ่งหรือคำใดคำหนึ่งไม่ได้เลย ขอ
ฝากท่านผู้ช่วยพิจารณาด้วย

ด้านที่ ๑

ศิลาจารึก วัดจำปา ต. หุ้ง อ. ไชยา จ. สุราษฎร์ธานี
(ปัจจุบันอยู่ที่วัดสมุหนิมิต ต. พุมเรียง อ. ไชยา จ. สุราษฎร์ธานี)

ด้านที่ ๒

ศิลาจารึก วัดจำปา ต. หุ้ง อ. ไชยา จ. สุราษฎร์ธานี
 (ปัจจุบันอยู่ที่วัดสมุหนิมิต ต. พุมเรียง อ. ไชยา จ. สุราษฎร์ธานี)

ด้านที่ ๒

คำจารึก

คำอ่านปัจจุบัน

๑. พนัอยู่ในขันธสนันทานซึ่ง	พนัอยู่ในขันธสนันทาน ซึ่ง
๒. ไททำทงนึเลย ถ่าแลชมมรุกเสา	ได้ทำทงนึเลย ถ่าแลชำรุดเศร้า
๓. โมงประกานไทจันทานทงปวงชวยทำนุก
บำรุง	หมองประการไค จงทานทงปวงชวยทำนุ
บำรุง
๔. ไหรงเรืองไปยไหวนวนหาพนพระวัฒนเสา
ชือเปน	ไหรงเรืองไปไห้ถ้วนห้าพนพระวัสสา
ขอเป็น
๕. ปจจุยแเกพระนิพานเทก สิกากงถวยนา
คำ	ปัจจุยแเกพระนิพานเทก สิกากงถวยนา
คำ—
๖. บัลลน้าบ้านทวนโอกลงไปถิงนาเชรียงเปน
นา ๑๔ กำปิงสี	บลน้าบ้านทวนออกไปถิง ^(๗) นาเชรียงเป็น
นา ๑๔ กะบั้ง ^(๘) สี—
๗. กาแถมถวยนาคำบัลลน้าวคณางชีหกกบิง
เขากนทงโสงเจา	กาแถมถวยนาคำบลน้าวคณางชีหกกะบั้ง
เข้ากันทงสองเจ้า
๘. เปนนา ๒๐ กบิงไวเปนจ้งหน้สำหรับ
พระสงฆ์รक्षाพระวัดถ่าสิน	เป็นนา ๒๐ กะบั้ง ไวเป็นจ้งหน้สำหรับ
พระสงฆ์รक्षाพระวัดถ่าสิน—
๙. ล้าเตียบถาหาพระสงฆ์ใหม่ใสไหผุทำนา
ปลังเปนทองไปคิตพระ	ลาเตียบ ถ่าหาพระสงฆ์ใหม่ไชไร ให้ผุทำนา
ปลังเป็นทองไปคิตพระ
๑๐. ในถ่าสิลลาเตียบถ่าไครทำนาไหเปนสวน
พระสงฆ์สวน ๑ ไค	ในถ่าสิลลาเตียบ ถ่าไครทำนาไหเป็นส่วน
พระสงฆ์สวน ๑ ได้
๑๑. แกผุทำโสงสวนเสิบไปถ่าแลผุไคเบยคบบัง
เอานาแล	แแก่ผุทำสองสวนเสิบไป ถ่าแลผุไคเบยคบบัง
เอานาแล
๑๒. จ้งหน้ซึ่งเปนของพระสงฆ์แต่สัถนนานนิง
ชินไปภ้อไหโรกแปดปร	จ้งหน้ซึ่งเป็นของพระสงฆ์ แต่สัถนนานนึ่ง
ชินไปพ้อไหโรกแปดประ
๑๓. กานอนณราย ๑๖ ประกานไหบังเกิดมีแเก
ผุนนไปจน	การ อนณราย ^(๙) ๑๖ ประการไหบังเกิดมีแแก่
ผุนนไปจน
๑๔. เขานิพานเทก ๑ พระพุทธศักราชไท
๒๓๑๙ พร	เขานิพานเทก ๑ พระพุทธศักราชได้
๒๓๑๙ พระ

๑๕. วส๑ (จุลล) สักรรทไท ๑๑๓๘ ปีโวก วัส๑ ๑ จุลศักราชได้ ๑๑๓๘ ปีวอก
อฏฐสัฏ อัฐศก
๑๖. มหาสักรรทไท ๑๖๘๘ (ปีโวกอฏฐสัฏ) มหาศักราชได้ ๑๖๘๘ ปีวอกอัฐศก
๑๗. เถลิงสักรว ๗ + ๖ คำปรีกานพพสัฏ เถลิงศกวัน ๗ + ๖ คำปรีกานพพส(๑๐)
- ๑๘.*

อธิบายคำ

- (๑) วัน ๖ + ๘ คำปีวอกอัฐศก คือ ตรงกับวันที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๓๑๘
- (๒) ในคำจารึก ๆ เป็นเลข ๘ นับชื่อพระอรหันต์ได้ ๘ พระองค์
- (๓) วัน ๑ + ๕ คำ คือ ตรงกับวันที่ ๒๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๓๑๘
- (๔) วัน ๖ + ๕ คำ คือ ตรงกับวันที่ ๒๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๓๑๘
- (๕) วัน ๑ + ๖ คำ คือ ตรงกับวันที่ ๑๓ เมษายน พ.ศ. ๒๓๑๘
- (๖) เนื้อความในตำนานที่ ๑ มีเพียงสุกบรรทท์ที่ ๒๒ แล้วอ่านต่อไปตำนานที่ ๒ บรรทท์ที่ ๑
- (๗) เถิง = ถึง
- (๘) กะบัง = ที่ดินน้อย ๆ แปลงหนึ่ง ๆ
- (๙) อณณราย = อันตรราย
- (๑๐) วัน ๑ + ๖ คำ คือ ตรงกับวันที่ ๑๒ เมษายน พ.ศ. ๒๓๑๘

* ดัชนีที่ ๒ บรรทท์ที่ ๑๘ ได้พิจารณาดูหลายครั้งหลายหนอ่านจับความอะไรไม่ได้ เข้าใจว่าคงจะต่อเติมขึ้นทีหลัง ขอฝากท่านผู้รู้ช่วยพิจารณาด้วย